בבית המשפט המחוזי בירושלים **עת"מ** _____

בשבתו כבית המשפט לענייניים מנהליים

החלטה	ז"ז אייר תשפ"ב, 18/05/2022
	תיק 7436-05-22
	שו' דוד גדעוני

1. בהמשך להחלטה מיום 3.5.22, ובשים לב גם לעמדת המשיבים - ניתן צו ביניים כמבוקש.

2. נקבע דיון בעתירה ליום 8.9.22 בשעה 0900. הדיון נקבע בכפוף לאילוצי היומן. ככל שתתאפשר הקדמה - תימסר הודעה.

3. המשיבים יגישו כתב תשובה לעתירה עד ליום 30.6.22. יש להגיש גם העתק כרוך ומדוגל לתיק הפיסי ולהודיע שכך נעשה.

4. על העותרים להגיש העתק כרוך ומדוגל של העתירה על נספחיה לתיק הפיסי ולהודיע שכך נעשה - למעקב המזכירות.

עיון 1.7.22.

*** נחתם דיגיטאלית ***

המבקשים:

1. המוקד לפליטים ומהגרים, ע"ר 580333094
2. היא"ס ישראל, ח.פ 520017799
3. האגודה לזכויות האזרחי בישראל, ע"ר 567
4. א.ס.ף - ארגון סיוע לפליטים ולמבקשי מק
5. רופאים לזכויות אדם, ע"ר 580142214
6. המרכז לקידום פליטים אפריקאים, ע"ר 71
כולם ע"י ב"כ עוה"ד מיכל שוורץ (מ"ר 73570) ו/או ענבר בראל
ו/או סתיו פס-חי ו/או ד"ר איילת עוז
מהמוקד לפליטים ולמהגרים
וכן ע"י עו"ד מירב בן זאב ו/או עו"ד נמרוד אביגאל
מארגון היא"ס ישראל
כתובת להמצאת מסמכים:
רח' הצפירה 18, תל אביב
דוא"ל: michal@hotline.org.il
טל': 0524-846424; פקס: 03-6844812

- נ ג ד -

המשיבים:

1. שרת הפנים
2. רשות האוכלוסין וההגירה, משרד הפנים
3. משרד החוץ
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
רח' מח"ל 7, ירושלים
ת.ד. 49333, מיקוד: 9149301
דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il
טל': 073-3920000; פקס: 02-6468053

בקשה דחופה למתן צו ביניים ולצו ארעי במעמד צד אחד

מוגשת בזאת בקשה דחופה למתן צו ביניים לפיו:

א. תוקפא הודעת המשיבה 2 מיום 6.4.2022 (אשר צורפה כנספח ע/1 לעתירה) על החלטת המשיבה 1, לפיה החל מיום 6.5.2022 תוסר ההגנה הקבוצתית בעניין אזרחי הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו השוהים בישראל, ולא תיכנס לתוקף עד להכרעה בעתירה.

ב. המשיבה 2 תמשיך לחדש את רישיונות הישיבה בהם מחזיקים אזרחי קונגו בישראל עד להכרעה בעתירה.

כן מתבקש בית המשפט הנכבד לתת צו ארעי במעמד צד אחד וזאת עד לקבלת תגובתם של המשיבים ולהחלטה בבקשה לצו ביניים.

בקשה זו מוגשת לאור שינוי המדיניות הקיצוני, אשר הוחלט ללא פרסום השיקולים העומדים בבסיסו, ללא חשיפת חוות הדעת עליה נסמך לכאורה שינוי המדיניות וללא פירוט של הנימוקים לקבלת ההחלטה – המורה על ביטול ההגנה הקבוצתית שניתנה במשך כ-20 שנים לאזרחי הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו (להלן: **קונגו**) השוהים בישראל. החלטה חפוזה זאת של המשיבה 1, התקבלה בניגוד מוחלט לקבוע במשפט המינהלי הישראלי בנוגע לסבירות ההחלטה המינהלית ושינוי מדיניות נהוגה, וכן בניגוד להנחיות בינלאומיות העוסקות בביטול הגנה קבוצתית בכלל וביטולה כלפי אזרחי קונגו השוהים בישראל בפרט. בנוסף, החלטה זו עומדת בניגוד למידע העולה משלל מקורות בינלאומיים מהימנים, לרבות עמדת נציבות האו"ם לפליטים, לפיהם המצב בקונגו מבחינה ביטחונית, פוליטית והומניטרית חמור ביותר, עד כדי סכנת חיים מיידית לתושבי אזורים נרחבים במדינה ואוכלוסיות שלמות בה, כך שהרחקת אזרחי קונגו למדינת מוצאת עולה כדי הפרת עקרון אי-ההרחקה לו מחויבת המדינה.

דחיפותה של הבקשה נובעת מהודעתה של המשיבה 2 מיום 6.4.2022 (אשר צורפה כאמור כנספח ע/1 לעתירה), לפיה המשיבה 1 החליטה כי בתוך 30 ימים, קרי ביום 6.5.2022, תוסר ההגנה הקבוצתית מאזרחי קונגו בישראל. הודעה זו פורסמה בעיצומה של פגרת הפסח של הכנסת ושבוע לפני חג הפסח; ללא כל התראה מראש, דיון ציבורי או שקיפות; מבלי לפרסם את ההחלטה עצמה או את התשתית העובדתית עליה היא מבוססת; ומבלי שניתן לה כל הסבר אמיתי.

המשמעות האופרטיבית של ההחלטה שנתקפת בעתירה ושאת כניסתה לתוקף מבוקש כאן להקפיא היא שהחל מיום שישי הקרוב, רישיונות הישיבה של אזרחי קונגו השוהים בישראל תחת הגנה זמנית מזה 20 שנה לא יחודשו, והם יעמדו בפני הליכי אכיפה, מעצר וגירוש למדינה בה נשקפת סכנה ממשית לחייהם, לחירותם ולביטחונם.

זוהי הפעם השנייה שהמבקשים נאלצים לפנות לבית משפט נכבד זה בעתירה כנגד החלטה פוחזת של המשיבות 1-2 להסיר את ההגנה הקבוצתית מאזרחי קונגו. בסוף שנת 2018 פורסמה הודעה דומה באתר האינטרנט של המשיבה 2, בה הוכרז כי בתוך 90 ימים (להבדיל מ-30 הימים שניתנו בגלגול הנוכחי) תוסר ההגנה מאזרחי קונגו. גם אז, ההחלטה התקבלה על בסיס חוות דעת עלומה שמעולם לא פורסמה. **אלא שאז, בעקבות הגשת עתירה על ידי המבקשים כאן (עת"מ 69543-12-18 המוקד לפליטים ולמהגרים ואח' נגד רשות האוכלוסין וההגירה) – הודיע ביום 7.3.2019 שר הפנים דאז אריה דרעי כי הוא חוזר בו מהחלטתו לביטול ההגנה הקבוצתית**.

במסגרת אותו הליך, הוגשה בקשה דחופה למתן צו ביניים וצו ארעי במעמד צד אחד, שיורה על הקפאת הודעת הרשות על הסרת ההגנה הקבוצתית וכן על המשך חידוש רישיונות הישיבה מהסוג מהם מחזיקים אזרחי קונגו השוהים בישראל – עד להכרעה בעתירה. **כבר ביום שלמחרת החליט בית המשפט הנכבד (כב' השופט עודד שחם) על מתן צו ארעי המורה על הקפאת הודעתה של רשות האוכלוסין, וזאת כדי "למנוע נזק חמור ובלתי הפיך" לאזרחי קונגו בישראל** (החלטה מיום 31.12.2018). **בהמשך, וטרם הגיע המועד להכרעה בבקשה לצו ביניים, קבע בית המשפט הנכבד כי עד להכרעה בבקשה לצו הביניים יחודשו רישיונות הישיבה של אזרחי קונגו שבהתאם להחלטת שר הפנים היו נותרים ללא רישיון תקף** (החלטה מיום 9.1.2019).

לעמדת המבקשים, סיכויי העתירה הגבוהים ומאזן הנוחות אשר נוטה באופן מובהק לטובתם מצדיקים מתן צו ארעי וצו ביניים אשר יקפיא את הודעת המשיבה 2 והחלטת המשיבה 1 על הסרת ההגנה הקבוצתית, וזאת לכל הפחות עד הכרעה בטענות המהותיות העולות בעתירה. כל זאת, **כפי שעשה בית משפט נכבד זה לפני שלוש שנים בעניין ההסרה הקודמת של ההגנה הזמנית מאזרחי קונגו** (עת"מ 69543-12-18 המוזכרת לעיל); וכפי שגם עשה במסגרת עת"מ 53765-03-12 **א.ס.ף - ארגון סיוע לפליטים ולמבקשי מקלט בישראל נ' משרד הפנים**, בה ניתן צו ארעי שהשעה את הסרת ההגנה הזמנית מאנשים שמוצאם בדרום סודן בשנת 2012 (החלטה מיום 29.3.2012, שנותרה בתוקף עד להכרעה בעתירה).

יחד עם בקשה זו מוגשת על-ידי המבקשים עתירה מנהלית כנגד החלטות המשיבים. כל האמור בעתירה, על נספחיה, מהווה חלק בלתי נפרד מבקשה זו.

והכל, כפי שיפורט להלן.

<u>העובדות שבבסיס הבקשה</u>

1. כפי שמפורט בעתירה בהרחבה, מאז שנת 2003 נהגו המשיבות 1 ו-2 במדיניות של מתן הגנה זמנית קבוצתית לכל אזרחי קונגו הנמצאים בישראל, וזאת על בסיס עמדת נציבות האו"ם לפליטים. במסגרת הגנה קבוצתית זו, הונפקו לאזרחי קונגו רישיונות ישיבה מסוג ב/1 (רישיונות עבודה) אשר הוארכו מעת לעת.

2. ביום 7.10.2018, לאחר כ-15 שנים של מתן הגנה קבוצתית, ובעוד המצב בקונגו נפיץ במיוחד ערב בחירות היסטוריות, פורסמה, ללא כל התראה מראש או סיבה נראית לעין, הודעה באתר האינטרנט של המשיבה 2 לפיה ההגנה הזמנית כלפי אזרחי קונגו מבוטלת; וכי על כל אזרחי קונגו לצאת את ישראל בתוך 90 ימים. המידע והמסמכים שעמדו בבסיס ההחלטה מעולם לא פורסמו לציבור, והם נותרו עלומים עד עצם היום הזה; וההודעה לא ציינה מה הוביל לשינוי המדיניות ארוכת השנים.

3. הסרת ההגנה הקבוצתית בחיפזון, התעלמות רשות האוכלוסין ושר הפנים מפניות המבקשות כאן אשר סקרו את המצב הקשה והבלתי יציב בקונגו והחשש הכבד לשלומם, ביטחונם וחירותם של אזרחי קונגו בישראל הובילו להגשת עתירה ע"י המבקשות כאן, בה התבקש בית משפט נכבד זה לבטל את ההחלטה בדבר הסרת ההגנה הקבוצתית, להורות על המשך חידוש רישיונות הישיבה של אזרחי קונגו בישראל, ולהורות על חשיפת חוות הדעת עליהן הסתמכו המשיבים בשעת קבלת ההחלטה. יחד עם העתירה הוגשה בקשה דחופה למתן צו ביניים וצו ארעי במעמד צד אחד, שיורה על הקפאת הודעת הרשות על הסרת ההגנה הקבוצתית וכן על המשך חידוש רישיונות הישיבה מהסוג בהם מחזיקים אזרחי קונגו השוהים בישראל – עד להכרעה בעתירה (עת"מ 69543-12-18, בקשה מיום 30.12.2018)).

4. כאמור, **כבר ביום שלמחרת החליט בית המשפט הנכבד (כב' השופט עודד שחם) על מתן צו ארעי המורה על הקפאת הודעתה של רשות האוכלוסין, וזאת כדי "למנוע נזק חמור ובלתי הפיך" לאזרחי קונגו בישראל.**

5. ביום 7.1.2019 הגישו המשיבים דשם (שהם גם המשיבים לבקשה זו) בקשה לדחיית מועד התגובה לצו הביניים. במסגרת זו, הודיעו המשיבים כי יאריכו את רישיונות הישיבה של אזרחי קונגו שהגישו בקשה למקלט מדיני בישראל – אך יסרבו להנפיק רישיונות לאלו השוהים בישראל מבלי שהגישו בקשות מקלט, וזאת על אף שיראו גם בהם כמי שמחזיקים רישיונות בתוקף. העותרים דשם (שהם גם המבקשים בבקשה דנן), התנגדו נחרצות לפרקטיקה זו, אשר לא רק מנוגדת לדין הישראלי, לפסיקה וגם להיגיון הבריא; אלא עלולה הייתה מבחינה מעשית לחשוף את השוהים לבעיות קשות מול מעסיקים, בנקים, משרדי ממשלה, מסגרות חינוך ועוד, ולגרום לנזק ממשי וקונקרטי (בקשת המשיבים בעת"מ 69543-12-18 בצירוף תגובת העותרים לבקשה צורפה לעתירה כנספח ע/9).

6. בהחלטה בבקשה לדחיית מועד התגובה לצו הביניים קבע בית המשפט הנכבד כי בשים לב לקשיים שהעלו העותרות במתווה שהוצע על ידי המשיבות – **עד להכרעה בבקשה לצו הביניים יחודשו רישיונות הישיבה של אזרחי קונגו שלא הגישו בקשות מקלט ותוקף הרישיון שלהם עתיד היה יפוג במהלך התקופה האמורה** (החלטה מיום 9.1.2019).

7. בסופו של דבר ובחלוף חודשיים, ביום 7.3.2019 הגישו המשיבים בעת"מ 69543-12-18 הודעה ובקשה למחיקת העתירה. כמפורט בעתירה דנן, המשיבים צירפו להודעה את החלטת שר הפנים דאז להשהות את החלטתו על הפסקת ההגנה הקבוצתית הזמנית, וזאת לפרק זמן שיאפשר לתמונת המצב להתבהר. בעקבות הודעה זו העתירה נמחקה בהסכמה (פסק דין מיום 21.3.2019).

8. מאז, ועד ימים אלו, המשיכו אזרחי קונגו בישראל לשהות במדינה תחת אותה הגנה קבוצתית זמנית השמורה להם. במהלך שלוש השנים שחלפו המשיכו אזרחי קונגו להתערות בישראל ולבנות את חייהם כאן. ביום 6.4.2022 פורסמה ההודעה על הסרת ההגנה הקבוצתית הנתקפת בעתירה דנן.

9. כאמור, ביום 14.4.2022 פנו המבקשים אל המשיבים בפנייה אשר סקרה בהרחבה מקורות מידע מהימנים ופומביים, המצביעים על כך שהמצב בקונגו מבחינה ביטחונית, פוליטית והומניטרית חמור מאוד, עד כדי סכנת חיים מיידית לתושבי אזורים נרחבים במדינה ואוכלוסיות שלמות בה, וכי לא אירע בקונגו שינוי נסיבות המצדיק קבלת החלטה חפוזה וקריטית שכזו. לפנייה צורפה חוות הדעת העדכנית של נציבות האו"ם לפליטים, הגורם בעל המומחיות להעריך את המצב העדכני במדינות המוצא של מבקשי מקלט ושעל בסיס המלצתו הוחלט על מדיניות ההגנה הקבוצתית מלכתחילה, ביחס למצב בקונגו (נספח ע/2 לעתירה). על פי חוות הדעת, **התנאים ההומניטריים השוררים במדינה נותרו במצב של משבר חמור של עקירה והפרות חמורות של זכויות אדם; ו<u>עמדת הנציבות היא שהמצב במדינה לא השתנה באופן מהותי כדי לאפשר החזרה</u>**

<u>ארוכת טווח, בטוחה ומכבדת של קונגולזים למדינת מוצאם, מבלי להפר את עיקרון אי-ההחזרה אליו מחויבת המדינה.</u>

10. נוכח אלו, התבקשו המשיבים לבטל את החלטת המשיבה 1 להסיר את ההגנה הקבוצתית; וכן לפרסם את מלוא התשתית העובדתית שעמדה בבסיס ההחלטה, ושביצוע ההחלטה יעוכב עד למסירת מידע זה ומתן אפשרות לביקורת שיפוטית וציבורית עליה.

11. פניית המבקשים הסתמכה והפנתה לשורה של מקורות מידע עדכניים ומהימנים (דוגמת דיווחים של ה-CIA; דוחות מחלקת המדינה האמריקאית בנושא זכויות אדם בקונגו ובנושא סחר בבני אדם במדינה; ארגון הבריאות העולמי (WHO); וארגון Human Rights Watch). כולם מעידים עד כמה המצב כעת בקונגו מסוכן.

12. למרות פניית המבקשים, ולמרות השלכותיה הרות הגורל והמיידיות של החלטת המשיבה 1 והודעת המשיבה 2, עד למועד כתיבת שורות אלה לא התקבלה כל התייחסות ממי מהמשיבים. החשש כי בתוך ימים ספורים יימצאו האנשים שמוצאם מקונגו מאחורי סורג ובריח ובפני גירוש שיעמיד את חייהם בסכנה לא מותיר ברירה בידי המבקשים, אלא לפנות לבית משפט נכבד זה בבקשה לסעד.

<u>נימוקי הבקשה למתן צו ביניים וצו ארעי</u>

<u>סיכויי ההצלחה של העתירה טובים</u>

13. כפי שנטען בעתירה, המשיבה 1 ביססה את החלטתה על מידע עלום, שמוסתר מעיני הציבור ולא ניתן לדעת דבר מהאמור בו. כל אותם "חומרי רקע מקצועיים" אשר על פי הודעת המשיבה 2 מצביעים על שיפור בקונגו לא פורסמו ולא נמסרו, ולא ניתן לדעת על מה הם מבוססים – על אף בקשות מטעם המבקשים ומטעם חברי כנסת לפרסומם או מסירתם (נספחים ע/12, ע/13, ע/15 ו-ע/16 לעתירה). הסקירה המקיפה שערכו המבקשים ופורטה בהרחבה בכתב העתירה, מעלה כי החלטת המשיבה 1 והודעת המשיבה 2 לא מתיישבות עם המצב הביטחוני, ההומניטרי והפוליטי החמור והמסוכן בקונגו, אשר בשנה האחרונה החמיר עוד יותר. עוד עולה כי בהחלטה האמורה אף לא נלקחו בחשבון זכויות האדם הבסיסיות ביותר של נשואי ההחלטה, וזאת בניגוד לדין הישראלי לפיו על רשות מינהלית לשקול בין יתר שיקולה את חובתה לצמצם פגיעה בזכויות יסוד (בג"צ 987/94 **יורונט קווי זהב (1992) בע"מ נגד שרת התקשורת**, פ"ד מח (5) 412, 433).

14. בנוסף, צורה זו של קבלת החלטות אינה מתיישבת עם כללי המשפט המינהלי המחייבים פרסום החלטות בכלל, ופרסום נימוקים העומדים בבסיס להחלטות בפרט.

15. בעתירה, הראו המבקשים עד כמה בלתי סבירה החלטתן של המשיבות 1 ו-2 וזאת לאור המצב העכשווי בקונגו, אשר מאופיין בקונפליקטים אלימים באיזורים נרחבים במדינה; רדיפה פוליטית ודיכוי של מתנגדי משטר ועיתונאים; תופעה רווחת של עינויים ושל

ענישה אכזרית, בלתי אנושית ומשפילה מצד הרשויות; היעדר עצמאות שיפוטית ושחיתות; אפליה מגדרית ואלימות נגד נשים; אפליה ופגיעה ממשית באוכלוסיות מוחלשות, לרבות ילדים; תופעה רחבת היקף של סחר בבני אדם והחזקה בתנאי עבדות, לרבות תופעה רווחת של עבדות ילדים; וסיכונים בריאותיים (כדי לא להכביד ולחזור על הדברים, נפנה לפרק העובדתי בעתירה). תיאור עובדתי זה אינו שנוי במחלוקת ומתואר בצביר של דו"חות מדאיגים המגיעים ממגוון של מקורות אמינים ובלתי תלויים; ומעמיד בסימן שאלה את אותם "חומרי רקע מקצועיים" עלומים עליהם מסתמכות המשיבות 1 ו-2 בהחלטתן, ובעיקר את עיתוי ההחלטה לסיים את ההגנה הזמנית.

16. **ואולם, החלטת המשיבה לא התחשבה בכל אלה, או למצער לא נימקה כיצד ומדוע הגיעה למסקנה כי על אף המצב החמור והקריטי בקונגו, מצאה לנכון לבטל את ההגנה הזמנית דווקא כעת, באופן פתאומי וללא כל דיון ציבורי בהחלטה.**

17. בנוסף, בעוד שההחלטה על החלת מדיניות של הגנה קבוצתית זמנית על אזרחי קונגו התבססה על עמדת נציבות האו"ם לפליטים, והוחלט כי ההגנה תחול עד שהנציבות תכריז על קונגו כמקום בטוח לחזור אליו – כעת ההחלטה על הסרת ההגנה הקבוצתית התקבלה בניגוד לעמדתה של הנציבות, ובוודאי שלא על פי הכרזתה.

18. אם כן, החלטת המשיבה 1 והאופן שבו התקבלה עולים כדי פגם מינהלי חמור ומהווים חריגה קיצונית ממתחם הסבירות; כאשר בנוסף נראה שההחלטה לא התחשבה בשיקולים רלוונטיים, בהם הזכות לחיים, לחירות ולביטחון. התעלמות משיקולים אלה יכולה, כשלעצמה, להביא לפסלותה של ההחלטה המינהלית (ר' עמדתה של כב' השופטת דורנר בדנג"צ 3229/93 **ויכסלבאום נגד שר הבטחון** פ"ד מט (2) 195, פס' 7 לפסק דינה).

19. החלטת המשיבה 1 על הסרת ההגנה הקבוצתית, ומעטה הסודיות האופף אותה בהחלטת המשיבים שלא למסור כל פרט מידע הנוגע אליה, עומדים בניגוד לחובתם המינהלית לקיים בדיקה שיטתית, כללית והוגנת של התשתית העובדתית הצריכה להחלטתם, ולהסתמך על נתונים עדכניים, מהימנים ומקצועיים. נוכח משקלן של הזכויות המוטלות על הכף, חובתם של המשיבים היא לבסס את החלטתם על רף ראייתי גבוה אף יותר – "ראיות משכנעות ומהימנות שאינן מותירות כל ספק" (בג"צ 680/88 **שניצר נגד הצנזור הצבאי הראשי**, פ"ד מב (4) 617, 637).

20. ואולם, פנייתם המפורטת של המבקשים אל המשיבים, אשר פרסה תשתית עובדתית נדרשת זו, זכתה להתעלמות. חמור מכך – המשיבים לא הציגו כל ביסוס עובדתי, נימוק או הסבר באשר לשיקול דעת כלשהו שעמדו בבסיס שינויה של מדיניות הנהוגה מזה שנים רבות באופן כה פתאומי.

21. העתירה מבוססת היטב אף בהיבט של חובות המדינה על פי עקרון אי-ההחזרה, וסבירות החלטת המשיבים לאור כללי המשפט הבין-לאומי. בהיבט המהותי, על בסיס הסקירה העובדתית בעתירה וכפי שגם עולה מעמדתה העדכנית של נציבות האו"ם לפליטים (נספח

ע/2 לעתירה), החלטת המשיבה 1 עולה כדי הפרה מפורשת של עקרון אי-ההחזרה, לפיו אין לגרש אדם למקום שבו יועמדו חייו או חירותו בסכנה. כאמור בעתירה, מדובר בעיקרון כללי אשר חל על כל סמכות שלטונית שעניינה גירוש אדם מישראל, והוא חלק מהמשפט הבינלאומי המנהגי המחייב. בהתאם, עקרון אי-ההחזרה גם מעוגן ב"נוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל" של המשיבה 2.

22. בהיבט הפרוצדורלי, העתירה סוקרת בהרחבה את מנגנוני הפסקתה של הגנה קבוצתית זמנית במדינות אחרות בעולם, לרבות דירקטיבה של האיחוד האירופי והנחיות נציבות האו"ם לפליטים. ממקורות אלו ניתן ללמוד כי הפסקת הגנה זמנית, בייחוד כזו אשר עמדה במשך שנים רבות, צריכה להיות תוצאה של שיקול דעת מושכל ובחינה של שני אלמנטים מרכזיים: קיומו של שינוי נסיבות מהותי וברמה כזו שההגנה כבר אינה נצרכת; ושאופי השינויים במדינת המוצא יהיה בר קיימא. ואולם, מסקירת המצב העדכני בקונגו עולה כי שני אלמנטים אלה רחוקים מלהתקיים.

<u>מאזן הנוחות נוטה לטובת המבקשות</u>

23. בהודעתן, ביקשו המשיבות 1 ו-2 לסיים באופן פתאומי, מהיר ופוחז מדיניות שננקטה במשך כ-20 שנים. אל מול האינטרס של המשיבות להוציא לפועל את מדיניותן החדשה באופן מיידי, עומד הסיכון הממשי לחייהם של גברים, נשים וילדים אזרחי קונגו השוהים כעת בישראל, וכן הסיכון כי יעמדו בפני אלימות קשה, עינויים, ענישה אכזרית, בלתי אנושית ומשפילה, תקיפות מיניות, סחר בבני אדם, כליאה שרירותית ודיכוי פוליטי. משקלן של הזכויות המוטלות על הכף, מחייב להכריע לטובת הבקשה לצו ביניים וצו ארעי.

24. אם לא יינתן הצו המבוקש, עלול הדבר לסכל את תכלית העתירה, שכן עד שיכריע בית משפט נכבד זה בעתירה, עלולים רבים מן האנשים נשואי העתירה להיות מגורשים למקום סכנה והתוצאות יהיו, כמובן, בלתי הפיכות. זאת אל מול פגיעה מוגבלת באינטרס המשיבים הנובעת מהארכת שהייתם של מספר נתון של אנשים בישראל, לתקופה קצובה בזמן ועד בירור טענותיהם של המבקשים במסגרת הליך זה.

25. גם במקרים בהם דובר בהרחקתו מישראל של **מבקש מקלט בודד** שבקשתו למעמד בישראל נדחתה, נקבע בפסיקה שכאשר עסקינן בטענה לסכנת חיים הנשקפת למגורש מישראל, יטה מאזן הנוחות לטובת הוצאת צו ביניים. כך למשל בעע"מ 5937/13 **פלוני נ' מדינת ישראל – משרד הפנים** (22.10.2013), שם נפסק כי:

> "המשקל שיש ליתן לכל אחד משני השיקולים האמורים מחייב התאמה לאופיו של ההליך ולטיבן של הטענות המועלות במסגרתו. כך, בהליך שבמרכזו בקשה לקבלת מקלט מדיני – כבמקרה דנן – הנסוב על טענות בדבר רדיפה וסכנת חיים הנשקפת למבקש במדינת מוצאו, יש לטעמי **ליתן משקל מיוחד לעובדה כי הכרעתו של בית המשפט בשלב הסעד**

הזמני עשויה להשליך על שלומו ובטחונו של מבקש המקלט" (פסקה 5 לפסק הדין, ההדגשה הוספה).

26. עוד קבע בית המשפט העליון כי גם אם קיים קושי לאמוד את סיכויי הצלחתו של הליך משפטי, **בהעדר עילה מיוחדת הקשורה באינטרס ציבורי רב חשיבות מאזן הנוחות נוטה לטובת עיכוב הגירוש** (עע"מ 5639/09 **צ'רניקוב נ' משרד הפנים**, החלטה מיום 3.8.2009).

27. בבר"ם 7582/12 **פריידי נ' משרד הפנים** (13.12.2012), דן כב' השופט פוגלמן בעניינו של מבקש מקלט שבקשתו למקלט נדחתה, והבהיר כי "**באופן מעשי דחיית הבקשה לצו ביניים, והרחקתו של המבקש לארצו, תביא לסיכול הדיון בעתירה לגופה. בנסיבות אלה, שיקולי מאזן הנוחות – שהם כאמור אבן הבוחן המרכזית – מטים אפוא את הכף לטובת המבקש**" (ההדגשה הוספה). רציונאל זהה מתקיים בעניינו.

28. כאמור לעיל, החלטה המורה על מתן כמבוקש כאן ניתנה על ידי בית משפט נכבד (כב' השופט עודד שחם) זה לפני כ-3 שנים, במסגרת עתירה קודמת כנגד החלטה חפוזה ובלתי מבוססת של המשיבים להסיר את ההגנה הזמנית מאזרחי קונגו בישראל (עתירה שכזכור הובילה לחזרת המשיבים מהחלטתם וביטול הסרת ההגנה). **כבר ביום שלמחרת הגשת העתירה אז החליט בית המשפט על מתן צו ארעי המורה על הקפאת הודעתה של רשות האוכלוסין על הסרת ההגנה הקבוצתית, וזאת כדי "למנוע נזק חמור ובלתי הפיך" לאזרחי קונגו בישראל. בהמשך, וטרם הגיע המועד להכרעה בבקשה לצו ביניים, קבע בית המשפט הנכבד כי עד להכרעה בבקשה לצו הביניים יחודשו רישיונות הישיבה של אזרחי קונגו שבהתאם להחלטת שר הפנים היו נותרים ללא רישיון תקף** (עת"מ 69543-12-18 **המוקד לפליטים ולמהגרים ואח' נגד רשות האוכלוסין וההגירה**, החלטות מיום 31.12.2018 ומיום 9.1.2019).

29. בהקשר זה יצוין שההחלטה הנתקפת בעתירה דנן עוד פחות סבירה ועוד יותר פוגענית מההחלטה שנתקפה בעתירה מ-2018. בעוד שאז, ניתנה במסגרת ההחלטה התראה קצרה של 90 יום, בהחלטה הנתקפת בעתירה דנן ניתנה התראה של 30 יום בלבד, במהלכם חופשת הפסח. בשתי הפעמים החלטות המשיבה 1 לא פורסמו, ורק הודעה על קיומן פורסמה באתר האינטרנט של המשיבה 2. אך בעוד שאז, הודעת המשיבה 2 תורגמה לאנגלית וצרפתית, ההודעה הנתקפת בעתירה דנן פורסמה בעברית בלבד.

30. גם בעת"מ 53765-03-12 **א.ס.ף - ארגון סיוע לפליטים ולמבקשי מקלט בישראל נ' משרד הפנים**, אשר דנה בהחלטה על הסרת ההגנה הקבוצתית הזמנית מאנשים שמוצאם בדרום סודן עם הקמתה של מדינה זו, ניתן צו ביניים שהקפיא את ההחלטה. בהחלטה על הוצאת צו הביניים הדגיש בית המשפט כי "צו זה ניתן נוכח ההשלכות האפשריות הלכאוריות של אי מתן צו כאמור ובמעמד צו אחד, **ובשים לב לכך שמדובר בשינוי לכאורי של מדיניות הנמשכת זמן רב**" (החלטה מיום 29.3.2012, ההדגשה הוספה).

<u>צו הביניים נועד לשימור המצב הקיים</u>

31. בקשה זו מתחזקת נוכח העובדה שבקשתם של המבקשים במהותה היא לשמר את המצב הקיים, אשר כאמור, שרר כבר שנים רבות.

32. בקשתם של המבקשים להותיר בידם אזרחי קונגו בישראל את רישיונות הישיבה בהם הפ מחזיקים עד להכרעה בעתירה מתיישבת גם עם הכלל הקבוע בסעיף 1(ב) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952, לפיו שהייתו של כל אדם בישראל צריכה להיות על פי רישיון ישיבה.

לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד לתת צו ארעי במעמד צד אחד, ולאחר קבלת תגובת המשיבים, לתת צו בינים עד למתן פסק דין בעתירה.

מיכל שוורץ, עו"ד

מירב בן-זאב, עו"ד

ב"כ המבקשים

3.5.2022

המחוזי ירושלים
נאמן למקור
37849208